

TOMISLAV KOPUNOVIĆ

RASTANAK SA STARIM SALAŠOM

SUBOTICA, 2014.

IZDAVAČ
Bunjevačka matica - Subotica

EDICIJA
„Savrimeni bunjevački pisnici“

UREDNIK
Stipan Šarčević

TEHNIČKI UREDNIK
Jugoslav Bašić Palković

RECENZENT
Geza Babijanović

LEKTOR I KOREKTOR
mr Suzana Kujundžić Ostojić

KORICE
Marija Horvat

KNJIGU POMOGLI
Ministarstvo kulture i informisanja
Grad Subotica
Bunjevačka matica – Subotica

TIRAŽ
300 komada

SVOJEM GRADU

Subotice mila, draga Subotice
Bunjevci te kupili od Marije Terezije
Dali za te novce i žeženo zlato
Ti si naše srce, volimo te zato

SUBOTICE, SRCE BUNJEVACA

Subatice mila, draga Subotice
Bunjevci te kupili od Marije carice
Dali za te novce i žeženo zlato
Ti si naše srce, volimo te zato

Slavni naši prici, do neba vam fala
Kako bi se danas Subatica zvala
Dali ste od sebe i poslidnji komad kruva
Da Bunjevce u njoj dragi Bog sačuva

Svud po svitu ima našeg dičnog roda
Plemenita krv u njima, ni sad, nije voda
Uvik njevo srce za postojbinom žudi
I tamo su u tuđini vridni, časni ljudi

Ne mož niko naše žile da pokida
Pamte što je naše, iako im kosa sida
Unucima svojim divane o rodnom kraju
U noćima budnim žive u starom zavičajju

Pomozi Bože da sačuvamo salaše
Da ne osramotimo praidove naše
Prid oltarom svetim otvorićemo srce
To će biti zafala roditelja i dice.

SUBOTICE NAŠA UZDANICE

Klapio sam jedne zimske noći
Našim šorom neću više proći
Digod krenem svudan su nova lica
Pa pitam se, jel to Subotica
Čudna čeljad, čudni običaji
Naše mutno a njevo se sjaji
Kažu kod nji rike i planine
Ode blato, pra i grozne zime
I nama je ode lipo bilo
A šta nas je sad tužno zadesilo
Naši stari pametni su bili
Od carice varoš odkupili
Stvorili su bilu Suboticu
Gradili je za sebe i dicu
Pravili su škole za Bunjevce
I tamo su dali oni svoje novce
A di su škole, a di su ta dica
Pa čija je sad ova bila Subotica
Tili su učiti maternji nam jezik dica
Da se čuva bunjevačka porodica
Da se naši sad probude stari
U rake bi oni oma natrag pali
Kako bi njim u obraz pogledali
Kad gotovo njevo čuvat nismo znali
Skupimo se dični rode i virujmo u Boga
Nas Bunjevce spasit mož samo sloga
A to što je naše nek nam bude sveto
Da nam nikad ne bude oteto
Iz grobova sad nam poručivaje dide
Da se od nas i oni sad već lagacko stide

Palić, 31. 1.2006.

SUBOTICE, KOLIVKA SI NAŠA

Težak je put bio naši praotaca
Vodeć sa sobom pleme Bunjevaca,
Iz postojbine naše sa sabljom u ruki
Došli su ta čeljad, a nikad goloruki.

Tužan je bio rastanak od kršnog kraja
Ljubili su slime i prag zavičaja
Došli su sa dicom i starima u ravnicu
Stvarali su ode novu porodicu.

Pustare su ovo kadgod davno bile
Pritvorili su ji u atare i u njive,
Vridne ruke, naši didova težaka
Radili su vridno od jutra do mraka.

Tu Bunjevci žive, to nek svako svati
A ni jedan izrod, kod nas da ne svrati.
A taj ko je izrod naše male grane
Nek ga kletva prati, nek mu nikad ne svane.

Dična naša čeljadi, virujmo u Boga
Poslidnje je vrime da zavlada sloga.
A zdravlje i vira nek žive u nama
Doće srićni dani, a nestaće tama.

Na svitu se još nikad nije taj rodio
Ko bi Bunjevcima sudbinu krojio
Čuvaće nas naše i srce i duša
Proklet bio onaj ko dušmana sluša.

Palić, 21. 6.2006.

U TOM NAŠEM LIPOM KERU

Al je lipo ići u Ker
Kad vranci vuku nov fijaker
Gazdački se sin marvaši
Konji lete, put se praši

Tu su momci lumpovali
Zbog cura se i pobricali
Ne moj dirat u bunjevačko
U njega je srce junačko

Puno ima lipi snaša
Tamburaša, i birtaša
Crno vino, crne oči
Srce lupa da iskoči

Kad zaori naša pisma
I mijana bude tisna
Mili zvuci tamburice
I najtvrđe otvore srce

Sviće zora, dan se budi
Na salaš triba krenit ljudi
Zasvirajte još onu našu
Crnog vina, dajte čašu

Nek se čuje, nek svit znade
Da naš rod veliko srce imade
Veseli su, vridni, radni
Od života nisu gladni.

Palić, oktobar 2008.god.

SVI SMO SEKO ROĐENI U KERU

Mrzim vitar i oluje, sve nose daleko
Tako je sad i sa tobom, moja draga seko
Držo sam ja na dlanu bistre kapi suze
Izgleda da vitrina i to meni uze

Daleko si od rodnog kraja, dragi Bog te čuva
Novo gnjizdo savila si i voljeni te čuva
Čuva tebe, tvoja ćerka i unuk, to su tvoja dica
Na jugu naše domovine živi nova porodica

Ako tebi štogod kažem to dobro odmirim
Ni sudbinu ne možem za svašta da krivim
Iđu dani, iđu noći, pobigle godine
Prohujali srićni dani, ne mož niko da ji stigne

S ljudima se sudba često poigrava
Ono što nam je milo i drago grubo udaljava
Mi smo samo ljudi sluge našeg jedinoga Boga
Pomolimo se svakog dana da zavlada sloga

Čini mi se da smo juče bili sasvim mali
A istina je ona prava da smo sad stari
Srce naše kuca i nosi kapi bunjevačke krvi
Nismo nikad bili ni poslidnji ni prvi

Iz očiju moji poteći će gorke suze
Sićaću se uvek onog što nam život uze
Gledam ovo Bačko nebo i zvizdice male
One su nam uvik virne i za nas su sjale.

Palić, 2011. godina

RODNOJ GRUDI

Rodna grudo mili zavičaju
U tebi je ko u malom raj
Di s okreneš svudan su mijane
I Bunjevke lipe nasmijane.

Ker je imo dobri tamburaša
Noćobdija, rumeni birtaša.
Fijakere su znali pratit s vinom
A kajase namazat slaninom.

Tužno ržu prid mijanom vraci
U mijani lumpuju pijanci
Raduju se, pivaje zbog vina
I života što u njima ima

Kerčani su uvik bili čili
Lipi momci divojkama mili.
Pravi život poštovat su znali
Srići i zdravlju uvik su se nadali.

Nemož nestat ni vina, ni Bačke,
Nemož nestat pisme bunjevačke.
Oj Bunjevče, moj sokole sivi
Digni čelo i ponovo živi.

Palić, 1995. godina

POZDRAV SUBOTICI

Dobro jutro Subotice,
Na rosu ti mriši lice
Grlimo te mili grade
Ti nam pružaš nove nade.

Lipa li si ko zvezda Danica
Mi smo tvoja mala dica
Zakrili nas, sačuvaj od mraka
Od oluje i crnog oblaka.

Rasuti smo po cilom svitu
Ko makovi u zrilome žitu
Al duboko u našem srcu
Sa ponosom nosimo Suboticu.

Dugo živi naš biseru pravi
U tebi smo i srićni i zdravi
Ponosni smo što te mi imamo
I nikad te nikome ne damo.

Palić, 1997. godina

SVOJEM RODU

Kad upregne paradoše
Amovima zvečke zveče
Lete sonca srid ravnice
Di bi, nek do Subotice

BAŠ SU VRIDNI SALAŠARI

Na toj Bačkoj rodnoj njivi
Nuz kohanje i oranje
Triba i ti mudri riči
Što ravnice, ai dušu liči

Dal sijemo zlatno žito
Što se kosi kad je lito
Dužijancu kad slavimo
Žitnim vincom okitimo

Sadi paor i kuruze
Simentalske krave muze
Pun je obor mangulica
Biće šunke, slanine i divenica

Kad upregne paradoše
Amovima zvečke zveče
Lete sonca srid ravnice
Di bi nek do Subatice

Zvizde sjaje svake noći
Isus će nam mali doći
Probudiće našu dicu
Ićemo na ponoćnicu.

BUNJEVAČKE RODILE NAS NANE

Rodna grudo, mili zavičaju
U tebi je ko u malom raju.
Di s okreneš svudan su mijane
i Bunjevke lipe nasmijane.

Bunjevački grade Subotice,
Opivana zvukom tamburice.
A iz grla cura i momaka,
Ori s pisma od jutra do mraka.

Ker je imo dobri tamburaša,
Noćobdija, rumeni birtaša.
Fijakere su znali prati s vinom,
A kajase mazat sa slaninom.

Tužno ržu prid mijanom vraci
U mijani lumpuju pijanci.
Raduju se, pivaje zbog vina
I života šta u njima ima.

Ne mož nestat ni vina ni Bačke
Ne mož nestat pisme bunjevačke.
Oj Bunjevče, moj sokole sivi,
Digni čelo i ponosno živi.

Subotica, 15. maja 2006.

BUNJEVKI

Sunce granu i obasja Bačku
I kolivku našu bunjevačku
S tamburice odjekuju žice
Igra, piva mladež iz ravnice

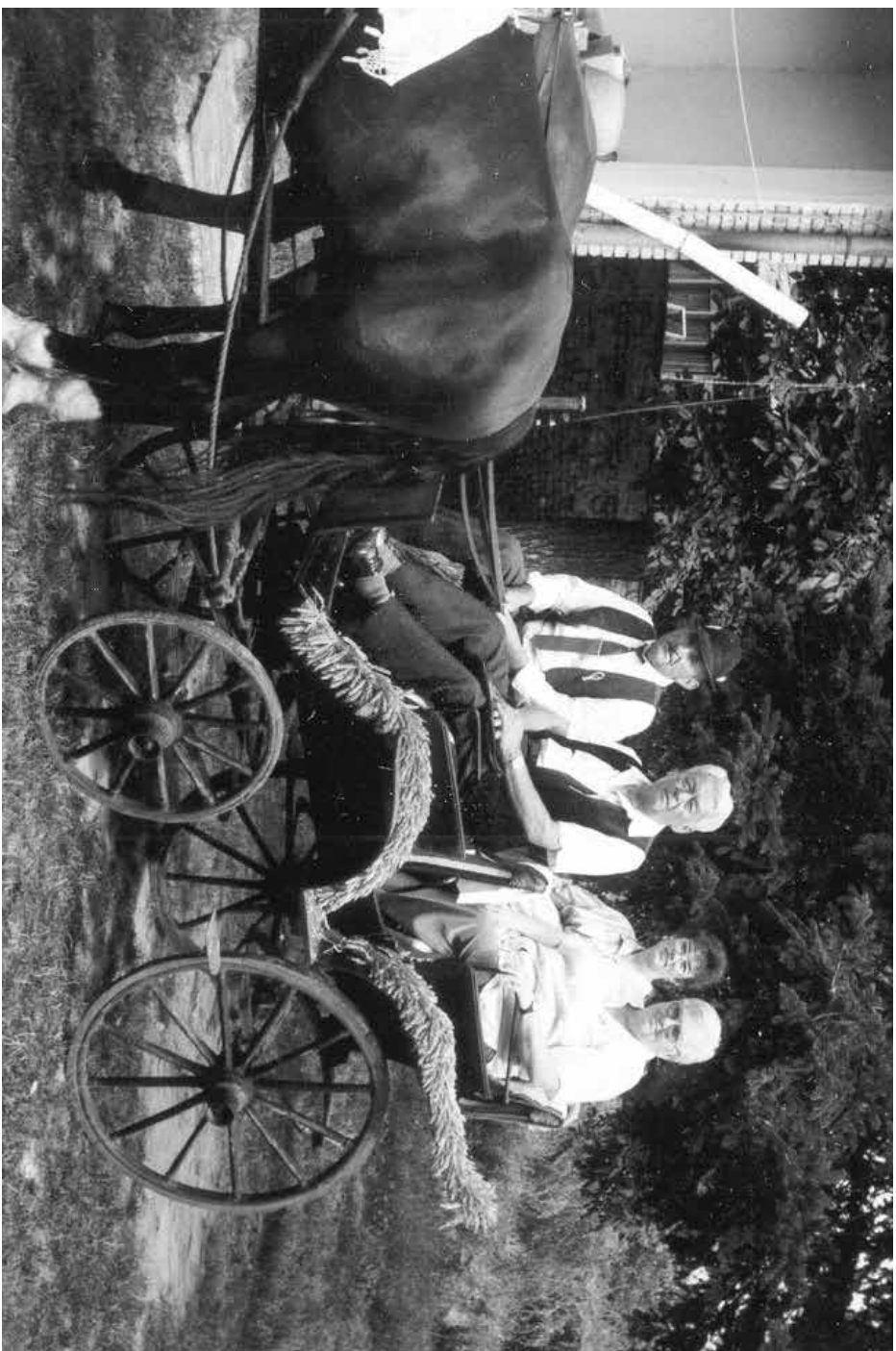
U Bunjevki na srid Tavankuta
Tu se igra kolo po sto puta
U najlipče nošnje obučeni
Igra mladež obraza rumeni

Na igraču prsluk, čizme, svila
Divojka je u svili ko vila
Igri, pismi tu su naučeni
Ko da su od zlata saliveni

A u kolu kad zvečke zazveče
Ne znaš više dal je noć, jel več
Šuška svila, zveči na sve strane
Neka jutro nikad ne osvane

Sve dok bude svita i Sunca
Vrilom otkucajom kucaće nam srca
Kroz voćnjake kasa dva čilaša
Bunjevka je mila majka naša

Tavankuta pamtiće se ime
Tu je naše posijano sime
A na mladost mriši nam ravnica
Ponosni smo što smo tvoja dica.

Dužijanca u Bajmaku, jul 2002. godine

ISTINA JE SNAGA BUNJEVACA

TAMO di zora najlipče sviće
TAMO di miriše najlipče cviće
TAMO sam rođen, a to je Bačka
TAMO je kolivka naša bunjevačka

ODE su rođeni preci, majke i dide
ODE vridni i časni ljudi žive
ODE su plodne i rodne njive
ODE ljudi od svojeg rada žive

VOLIDU rosu, i pra, i blato
VOLIDU poštenje neg tuđe zlato
VOLIDU viru sveca i Boga
VOLIDU mir i da vlada sloga

SAMO je na svitu jedna Bačka
SAMO su ode srićana srca bunjevačka
SAMO da bude zdravlja i sriće
SAMO da našem rodu dugo osviće

TOČE se riči, iđu od srca
TOČI se vino i vrije krvca
TOČE se misli, a želje roje
TOČI se i ispija istina da Bunjevci čuvaju svoje.

Na Paliću, 2007. godine

ISTINA IZ MOJE DUŠE

Pismu ovu pišem, a istina kaže
Bunjevci su vridni, pomoć ne traže
Didovi nam došli u plodnu ravnicu
Stvorili su svoju dičnu porodicu

Paori su oni, tu su plodne njive
Pa od njevog truda sada čeljad žive
Vridno oni rade od jutra do mraka
Žuljevita ruka, bome, nije laka

Poštenje te ljude još i danas krasi
Viruju u Boga da se duša spasi
Niko nema pravo da tu čeljad dira
Tu su od davnina, njima triba mira

U ničiji život nek niko ne dira
Bunjevac je srićan kad tambura svira
Kad baćo i nana štogod dicit kažu
Dobre su im duše, sa njima se slažu

Ta uvijek je bilo niki čudni ljudi
Što poštenom čoviku žele da naude
Bunjevci su čeljad baš velikog srca
U srcu i žilama vrila krvca kuca

Bog i rodoljublje naš puk mali čuva
Nema takog vitra da možda nas oduva
Mi čuvamo savit naši pradidova
Idemo u crkvu i molimo Boga.

Tomislav Kopunović na svom salašu iz 80 –ti godina

BUNJEVKE SU LIPE ŽENE

Kad odrastu Bunjevdice lice njima krasi -
crne oči, a i crne su jim vlasi.

A u duši nose svoje pokolenje,
svako jutro mole Boga za oprostjenje.

A u poslu njima nikad nema para
pod rukama blista sve od samog sjaja.
Pa moram spomenit i našu čistu sobu,
kad nam dođu gosti da vide čistotu.

Nisam ja jedini što pišem o Bunjevcima,
njevom vridnom poslu ne postoji cina.
To su vridna čeljad, rade od jutra do mraka,
umorni su ljudi, njeva ruka nikad nije laka.

Al ima i danas niki čudni ljudi,
za postojbinom starom srce im ne žudi.
Prodali su svoj rod i sve što je bilo naše,
sad divane o drugom, možda im je lakše.

Svako ima pravo da svoj život živi,
nek se niko od toga ne stidi.
Svi ćemo mi doći do sudnjega dana,
a virnom čoviku ostat teška rana.

Na posljednji put kada biće krene,
uvenu u njemu lipe uspomene.
A ima i oni koji će tužno plakati
i dok oni žive srce će im se kidati.

Palić, 13. 01. 2014. god.

KORZO

Najlipči je sokak naše Subatice,
tu ćeš uvik vidit nasmijano lice.
a svake nedilje išli smo na misu,
i molili Boga za one koji s nama nisu.

U prilipu nošnju divojke obučene,
na momcima prusluk i bričez pantalone.
A čizme se sjaje baš ko žarko sunce,
zlatna pucad na prusluku odsijava lice.

To je tako bilo, a zvona jasno zvone,
od svega toga ostale su samo mile uspomene.
Mrišio je korzo od mladosti i krasote,
ko je digod vidio baš take lipote.

A zašto su prošla ona prilipa vrimena,
sad samo živimo od lipi uspomena.
A te mlade cure sad su valda majke,
i dide se sićaju i to zdravo pamte.

Zato dico draga poštivajte i Baću i Nanu
i nigujte našu bunjevačku granu.
Sačuvajte dari od dragoga Boga,
jel Bunjevce može samo spasit sloga.
Pa čuvajmo riči biskupa Ivana Antunovića
Tako će nam opstat naša porodica.

Palić, 26. maj 2014. god.

VOJVOĐANSKA RAVNICA

Oranico zemljo, čuvaš nas i raniš
Od tuge i gladi baš ti nas braniš
Iz tebe zrači radost i snaga
Zato si tako mila, voljena i draga

RAVNICI VOLJENOJ

Ne plači zemljo, ako ja odem
Možda baš zato što te materom zovem
Čuvam te ko malo vode na dlanu
U mojoj ravnici najlipča jutra svanu

Tu sam ja ugledao, i zoru, i sunce
Kad pomislim na te zadržće srce
Tu su se rodili i živili preci
Tu se i sad slave bunjevački sveci

Bili se salaš, a okolo njiva
Velika ledina di blago sniva
Kad pogledaš sve je ko zeleno more
Ne znaš šta je lipče, sumrak el zore

Crnico zemljo, čuvaš nas i raniš
Od tuge i gladi baš ti nas braniš
Iz tebe zrači radost i snaga
Zato si tako mila, voljena i draga

Palić, 2009. godina

LIPA BAČKO, TI SI DRUGA NANA

Ne stidim se od života mog
Nisam krao, lago nikad
A sad pod ove moje stare dane
Samo tarem oči uplakane

Ima Boga tamo na nebesi
Bunjevcima da se srića desi
Da oživi naše dično ime
Jer čvrsto je naše kućno slime

Mi smo ode od davnina
Ovo nam je naša dična domovina
Živili smo pošteno i časno
Da kažemo, nikad nije kasno

A sva čeljad koja ode žive
Subotici mogu da se dive
Velika su krila našeg rodnog grada
Niko ode nikad da ne strada

I u Keru kad sam bio mali
I onda su me Bunjevcom zvali
Pripoznali bi zvuke naše tamburice
Šta divane te pozlačene žice

Palić, 29. 5.2013.

VOJVODINO, U SRCU TE NOSIM

Tu sam rođen, ja, u Vojvodini
Nikad ne bi mogo živit u tuđini
Slušo sam savit svoji roditelja
Nikad nećeš nać tamo prijatelja

Kad pogledam nebo i baćku ravnicu
Ne možem da ne puštım suzu radosnicu
I kad kadgod odem od mog rodnog kraja
U mislima sam se roje slike lipog zavićaja

Iako te poznam već godina dugo
Nikad nisi bila kao danas, slugo
Bila si bogata, rodna, berićetna
Spuštila si krila, zašto si nesrićna

Ponosna i gorda budi Vojvodino
U tebi je snaga, da je ne razvodnimo
A Bog da te ćuva za sva duga vrımena
Vojvodino dušo, za nas si stvorena

I te male zvizde što na nebu sjaju
Mili rodni kraju tebe obasjaju
Do kraja života tebe ću voliti
Kad jedared odem, ja neću žaliti.

Palić, 9. marta, 2001.

ŠIROKO JE SRCE TE RAVNICE

Ko je došo jedared u Bačku
Upozno je pismu bunjevačku
I mio zvuk naši tamburica
Za srce se vezala ravnica.

I divna polja što nemaju kraja
Zlatno Sunce našeg zavičaja.
Kad se žito talasa u vlatu
Čini mi se da je sve u zlatu.

Lipi konji što karuce vuku
A njev topot što zemljicu tuku
Talasaju se na konjima grive
Ta, paori tako ode žive.

Široke su grudi te ravnice
Stanu u nju i ljudi i tice.
Ta svakom je ona mila mati
Rodna grudo, svi ćete zvati.

Puno rodi ode kod nas žita
Mož naranit, valda, polak svita
Zavidila si da te poljubimo
Zemljo mila od tebe živimo.

Palić, 1988. godina

SVANI DANE

Kad pogledam tu bačku ravnicu
I zagrlim tu plodnu crnicu
Miseć mladi što na nebu sjaji
Rujnu zoru što novi dan najavi.

Zlatno žito tad se talasa
Zrno viri iz svakog klasa.
Biće kruva, biće i kolača.

Paoru je uvijek teško bilo
Sa znojom se njemu pozlatilo.
Tvrde ruke, vrila krv u njima
Tako živi naša Vojvodina.

Tu je bilo puno lipi konja
Sad ni miris od nji ne vonja
Di su konji, a di su salaši
Šta da kažu roditelji naši.

Vratite se dico naša draga
I dođite do kućnoga praga
Oživite život na salašu
Ispunite davnu želju našu.

Palić, 1996. godine

EJ SOMBORU, TI SI LJUBAV NAŠA

Sombor mila, varoš kod Dunava
Opivana često bunjevačkim pismama
Kad sokakom prođeš, svudan se zeleni
Bođoši je krase, srce nam zaplani

Nikad tamo nije bilo varoški tramvaja
Al bilo je lipi konja i fijakera
Sombor varoš ima dušu i čistog ajera
Vridne, časne ljude od stari careva

Mila je to varoš u večje i prid zoru
Liti puno cvića u svakom pendžeru
Kadgod se družilo u noćnim satima
Svirali su tamburaši, baš, dobrim gostima

Volio bi još jedared vidit lice staroga Sombora
Bile lađe koje plove srid plavog Dunava
Da se sitim opet oni lipi dana u Somboru
Kad su nas tamburaši pratili prid zoru

Vrime uvik teče baš ko bistra reka
Ostaće na Sombor uspomena lipa
Stigle me godine, ja to dobro znadem
Iz davni vrimenta ja ga još poznadem

Dok još ima tamo Bošnjaka i stari Dujmića
Zeleni sokaka i prilipog cvića
Procvataće Sombor ko u maju cviće
Tamo su Bunjevci kovači svoje sriće.

Palić, 2007.godina

OSLOBODIOCIMA

Domovino, ognjem popaljena
Suzama i krvlju natopljena
Zbog sinova i naši očeva
Po Balkanu rasuti grobova

Di su naši oci i sinovi
Di su naši nedosanjani snovi
Nisu dica oca upoznala
Ostali su siročići mali

Pogani su banili banditi
I slovinsku zemlju pustošiti
Otimali šta je nama sveto
Nisu znali da je oteto prokleta

Molili smo mi dragoga Boga
Da dušmanska ode od nas noga
Pod njevom nogom zemlja je plakala
Misto cviča trava je đikala

Al došlo je opet naše vrime
Skinili smo mi priteško brime
Spasila nas vojska iz Srbije
Pa se kod nas trobojnica vije

Slovini su Bunjevci i Srbi
Bratska ruka jedno drugog grli
I čuvajmo sve što nam je sveto
Da nam više ne bude oteto

Palić, 27.10.2005.godina

BAČKI VOLJENOJ

Tamo na severu domovine naše
Bunjevci su gradili salaše
Al svaki je skoro salaš pust
Ne vidi se nigdi bagrenjak gust
Ima kad vidiš u snu jel na javi
Cviće u žitu kako se plavi.
Ditinjstvo naše bilo je lipo
Kad je zrilo naše zlatno žito.
Žilave ruke naših bački težaka
Vridne su bile uvik do mraka.
Posle žetve kad se sve umiri
Onda opet veselje oživi
Spremaju nam momci lipe vrance
Slavi rodnost naše lipe Dužijance
Kolo se igra, đeram se njiše
Kako lipo ode svako diše.
Karuce sjajne nose bandaše
Čuvajte, dico, stare salaše
Krušac novi sada peku snaše
Ja ću volit bačke nam salaše.

SÍCANJA

Od davnina živili smo u raju bački salaša
Imali smo konje vrance, dorate i čilaše

NA SALAŠU DIDE MOGA

Odrastao sam na salašu mojeg starog, dobrog dide
Sve je valdar moje bilo dokleg bistre oči vide
Radio sam što je moglo parasničko dite malo
Godine su prolazile pa je dite ojačalo

Pamtim miris krušne peći i ručice nane mile
Plave oči sa suzama na put su me ispratile
Pogledo sam naše nebo, zvizdice su sjale male
Sa salaša i ledina one su me ispraćale

Odnela me sudba kleta daleko od rodnog kraja
Od salaša dide moga i njegovog zagrljaja
Nisam tio ja da odem, moralo je tako bit
Prošla mladost i ditinjstvo, ja ne možem tugu skrit

Vratiću se jednog dana na plodnu bačku ravnicu
Zagrliču nebo, polja ko svoju rođenu dicu
U mislima se često vratim kako mi je kadgod bilo
Bog je svidok svima nama šta se onda s nama zbilo

Palić, 25. 6.2003.godina

KAD SMO KADGOD GAZDE BILI

Od davnina živili smo u raju bački salaša
Imali smo konje vrance i dorate i čilaše
Orali su dide naše i sijali zlatno žito
Pravili su dužijancu na salašu svako lito

Mi smo onda gazde bili naši njiva i dolova
I ledina nuz salaše dobro konja i volova
Bireše i nadničare i paradeške kočijaše
Poštovali ko i braću, držali ji ko i naše

Na vinčanje krećalo se s puno konja i karuca
Radosni su bili, srićna su im bila srca
Ti svatova više nema kugod što su kadgod bili
Ni života na salašu du su naši gnjizdo svili

Izblidili običaji, nema više ti salaša
Ni karuca, lipi konja ni hireški kočijaša
Sačuvajmo ono malo što nam je od Boga dato
Pisme, igre, običaje i živimo za to!

*Na trećem Festivalu bunjevački pisama održanog 20. 6.2003. godine ovapisma je osvojila prvu nagradu stručnog žirija.

Tekst: Tomislav Kopunović
Muzika: Dr. Josip Stantić
Aranžman: Vojislav Temunović
Pismu je odpivala: Tamara Babić

Palić, 20.6.2003. godine

USPOMINE

Sidim na klupi u parku Palića
Sićam se dobro zima i prolića
Mašto sam o jezeru i njega upozno
Tamo sam često tramvajom putovo

Bili su nika druga vrimena
Ostala mi samo draga uspomina
Prošle su godine i drugo je vrime
Od života i mladosti sad vučem brime

Jezero bistro postalo mutno
Ne vidim dobro i meni je sve mutno
Al opet, ja, volim moj lipi Palić
Često do jezera ja znam otić

Ja brižno čuvam uspomine i nadu
Odmor za dušu nađem u parku
Prolaze ljudi, ja ne znam ko su
Al Palić pamtim ko bistru rosu

Palić je ljubav, Palić je srce
Na njemu se valdar rodilo Sunce
Pamte ga mlogi čestiti ljudi
Puno je srca što za njim žudi.

Palić, 2. 9.2009.

DALEKO SI POSTOJBINO NAŠA

Naše lice pendžer je uistinu
A i naša čeljad nikad da iskrenu
Težak put su prošli od rodnoga kraja
Došli su siroti do novga zavičaja.

Možemo mi svatit, baš, te stare ljude
Čerez siromaštva boljem životu žude
Pa došli su, oni, iz tog kršnog kraja
I ubardali život novog zavičaja.

To su bili čeljad velikoga srca
Još i sad jim srce postojbinom kuca
Svaki narod ima, baš, životnu želju
Da u bačkoj ravnici pruža ruku prijatelju.

Došli, oni, u ravnicu, a ni kuća nije bilo
Gradili su zemunice, to se tako zbilo
Posli došli i lipi salaši
Vridna, radna čeljad za vikove se snašli.

Tamo u daljini teče reka Buna
Vole je Bunjevci, to nije zabuna
Al u škrtom kraju to je, baš, istina
Morali su krenit put novoga svita.

Nije lipo kazti da smo mi najbolji
Orali smo zemlju i oblačili po volji.
Ali naša nošnja i zvuk tamburice
Osvitlali su naše, to, iskreno lice

Još na ktaju pisme to vam moram kazti
Poštivamo Boga i to nam je na časti.

Palić, 3.12.2013 godina

SREBRNI VALI

Drag mi je Palić, draži nego more,
tu sam ja mloge dočeko zore,
tu je kraj mene Velika terasa,
kako se divno voda talasa.

Draga su jutra kad zora rudi,
bude se biljke, bude se ljudi,
čuje se cvrkut tica iz tvoji grudi,
ode se raduju plemeniti ljudi.

Ko jedared na Palić dođe,
ne mož odoliti da svudan ne prođe,
a Glavni ulaz ponosno stoji
i srićne dane u sebi broji.

Paliću divni i jezero tvoje,
za tebe me vežu uspomine moje,
ne dam te nikom na ovome svitu,
živim u tebi ko pupa u žitu.

Želim još dočekat zore,
grlit te i ljubit, oj moje more,
ti si mi radost, dika i ponos,
stvaraš u meni ljubav i zanos.

Palić, 1995. godina

NUZ JEZERO

Jedan kraj divan ko bajka,
priroda krasna je tu,
tudan me vodila majka,
bio sam mališan nuz nju.

Tamo ja želim sa tobom poć,
dok zadnji zrak Sunca sja,
zar nije krasno to jezero jasno
i šumica zelena ta.

Uz jezero kad s tobom šetam,
zagrljeni odamo mi,
tu poznate ljude srećem,
jer najlipča divojka si ti.

U mom kraju to već svaki zna,
da simoja mila dragana,
s tobom ću šetat svake večeri ja,
obalom Palićkog jezera.

Naš tranvaj svom brzinom juri
i već daleko je grad,
meni se neobično žuri
na Palić da stignem sad.

Tamo je Velika terasa,
parkovi šire svoj čar,
oh kako godi posmatrati na vodi
u čamcu zaljubljen par.

Palić, 1957. godina

OBIČAJI

A u čistoj sobi sjajila je božićna grana
Svima su nam zbog rođenja Hrista lica razdragana

MARINSKO PRELO

Na starom salašu na domaku Subatice
Tu Marinsko prelo nana pravi zbog njezine dice
Čista soba sva se sjaji, a i peć je ugrijana
Radosna je naša nana, duša joj je nasmijana.

Od morkače zlatna čorba na šporelju kuvana
I rumena krumpirača, doće dica razdragana
Lakumića i kolača i u boci ladnog vina
Biće ila, biće pića, biće srce puno svima.

Pored dice doće gosti najdraže familije
Stari svat, kum i rodovi, sve što nam je najmilije
Lipe cure, lipi momci, a u licu svi rumeni
U prilipe nošnje naše svi su oni obučeni.

Eto, Bog se similovao pa je i snig napado
Uprego je baćo vrance, pa je goste prosanko
Poklade su, nek se pamti kad je prelo bunjevačko
Nek se piva, nek se ori, nadugačko, nadugačko.

Da još prelo lipče bude, doće tamburaši
Ovako su još slavili kadgod i didovi naši
U Bunjevcu krvi ima, kome smeta ova zima
Ta prelo je čeljad naša, lip običaj od davnina.

Prošlo prelo, zora sviće, svi su noćas srićni bili
Sa rumenim vinom jedno drugom nazdravili
Ako Bog da dogodine, biće opet naše prelo
Srce naše Bunjevačko biće nam uvijek veselo.

Na ledini prid salašom drže dida bocu vina
Nazdravlja je svima redom našim rođenima
Baš je ladno, a mraz čipa, rumeno je svima lice
Triba krenit kući našoj, putom do Subotice.

Palić, 20. 1.2001. godina

MATIJSKI VAŠAR

Na vašaru bik divani
Da je bio na sarani
Marnio je jednog rogom
I kećio stražnjom nogom

Na vašaru sama marva
Niko nikog tu ne tarma
Pa nemaje gaće ni čorape
Niko nema ni na koži zakrpe

Već na peci nema dinja
Henteš kaže nema ni svinja
Tu na vašar svako dođe
Ima ko i smišno prođe

Prodaje se svaka stoka
Stojiš, miriš sve od oka
Prodadu i kravu brez mlika
Sad marvenjak nek joj nađe lika

I krava se vućit znade
Nema ni kod nje baš parade
Kad ti repom marne lice
To ne mriši baš na ljubičice

Lip je zato svaki vašar
Svaki zna to naš salašar
Kupi, proda i ustima mljašće
Ajmo čeljad na aldumašće

Sad idemo iz počela
Bik se znoji na srid čela
Kaže da je bilo bolje lani
Sad je niki na slaboj rani.

Palić, oktobra 2008.godine

MOMAČKO PRELO

Poklade su i prave se prela
Sva su čeljad srićna i vesela
Pozvali smo goste najmilije
Čeljad, dicu naše familije

Od davnina mi držimo prela
Didovina to nam je donela
Iz dalekog, kršnog zavičaja
Ne možemo bez svog običaja

Cure momci nasmijanog lica
Kolo vode nuz zvuk tamburica
Pisma ječi u prohladnoj noći
To je prelo, ko će kući poći

A iz grla mladi mile Bačke
Odjekuju pisme bunjevačke
Prelo slave i stari, i dica
A sićanje piše Subotica

U najlipče nošnje obučeni
Vesele se lica ozarena
A sve sjajna mladost iz nji blista
Velika je naša porodica

Sve dok bude, i Bačke, i prela
Običaja i naši veselja
Radujmo se lipom običaju
Srićni bili u rodnome kraju

Palić, februara 2000. godine

Tomislav Kopunović i dr Josip Stantić
„Berbanski dani“ Palić 2003.god.

ŠTA JE ŽIVOT

Od rođenja teče naše vrime
Svako nosi na leđima brime
Nije nama svima lako bilo
Dosta tuge i patnje se zbililo

Tako život dođe iznenada
Rodimo se ko pčelica mala
Za tog našeg cilog života
Dobrog je bilo malo, a drugo strahota

Neka idu i nek teku dani
U suzama često umivani
Svako ima jednu malu želju
Rič radosti i nadu u prijatelju

Bože dragi, gledaš sa visina
Jesil našo Ti u meni sina
Svi smo Bože Tvoja mala dica
Mi smo naša bunjevačka porodica

A kad dođe vrime da se razidemo
Nek je svima nama grija oprošćeno
Pa bili smo valda dobri časni
Ako ne baš uvijek mirne dobre ćudi

Koja žrtvu da metnem na oltar života
Nemam teški grija da me je sramota
Upućujem molbu Tebi dragi Bože
Da se vole ljudi i da se već jedared slože

Palić, 20. 7. 2010. godina

ŠTA DA ČUVA PULIN KAD NEMA OVACA

Volili su naša čeljad što sam ja radio
Svako jutro uranio i na pašu ovce tiro
Pomuzo sam uvijek na vrime da bude ovčijeg mlika
Za stare i za mlade nema boljeg lika

A ta naša stara čeljad pametniji su bili
Od pridaka i ukućana sve su naučili
Radili su uvijek vridno od jutra do mraka
Nije ondak ko sad bilo, ćoravi sokaka

Kako ja sad niki bardam, nestaće ovaca
Nema više ni pašnjaka već sumljivi novaca
Uništiće ovu varoš, i čeljad, i ovce
Al je niko čudno vrime, di ti nađu novce

Ako ima malo vire i na nebu Boga
Nek od kuleca iz atara ta pogana noga
Da ne gazi više ni prava, ni blato
Volimo ravnicu našu, draža je neg zlato

Na salašu u ovčinjaku sad pulin klapi ovce
I višnjevac s kukom, na pridvodniku zvonce
Načeli već moljci našu opakliju staru
Ne mož više vidit stada u našem ataru

Palić, 5. 3.2007.

Tomislav Kopunovića sa svojom ćerkom Suzanom
na svom salašu

SUŠA

Bože mili, šta smo Ti skrivili
Da smo skoro i kose na klin obisili
Sunce prži, gori zemlja, nebo
Ovo od nas valda niko nije čeko

Siroti i srićni mi smo kadgod bili
Ovu strašnu godinu i stariji nisu zapamtili
Oćel biti kruva da ne umremo gladni
Zašto smo tako nesrićni i jadni

A ti naša plodna Bačko u zanosnoj ravnici
Ne ostavljaj prazna usta tvojoj dicit
Mi te nigujemo, nosimo u srcu
Radujemo se jutru, danu i suncu

Nek samo rode tvoji lipi vinogradi
I krv Isusa da nam ublaži naše jade
Poštujemo njive te bačke ravnice
To su želje naše i naše drage dice

Proće grozno lito, ide jesen, zima
Sirota su čeljad, nemadu ogriva
U čoviku živi i nada i srića
Samo nek sve prođe srićno do Božića

Palić, 9. 8.2012.

BOŽIĆ

Još se sićam oni lipi dana
Kad je kupovana ta božićna grana
Ja ko bunjevačko dite malo
Veći svetac nisam nikad znao

A na Badnje večer u našem kraju
Bilo mi je lipče neg u samom raju
Po snjigu smo išli na ponoćnu misu
Molili smo Boga i za naše što sa nama nisu

A u čistoj sobi sjajila je božićna grana
Svima su nam zbog rođenja Hrista lica razdragana
Došlo je na svit to božije stvorenje malo
U štalici, jaslicama i u slami nasmijano

Nek blažena bude mater tog diteta
Donela je na svit našeg Spasitelja
Radujmo se njemu i molimo dragog Boga
Bunjevačko pleme nek zaštititi sloga

Svim Bunjevcima kažem, molimo se Bogu
Sačuvajmo naši pradičova slogu
Da imamo zdravlja, radost i veselja
I slavimo rođendan Hrista Spasitelja

Na sveta Tri kralja iznećemo granu
Sitit se na baću i na našu nanu
Doće opet Božić, srićni ćemo bit
U slogi i miru svoj puk zaštitit.

Palić, na Božić 2005.

USKRS NAM JE IME SPASITELJA

Tamo daleko na Maslinovoj gori
U srcu Isusa i našim taj plam vični gori
Prošlo je puno godina i dana
Al Isusove muke još žive u nama

Uskrsnio je Isus al to je dar Boga
da živimo u miru da zavlada sloga
Od ti teški rana i nas srce boli
Zato što naš narod Spasitelja voli

Evo tu je Uskrs svetog uskrsnuća
Na oltaru neka gori puno, puno svića
Idimo na groblje i na Kalvariju
Positimo naše koji s nama više nisu

Blažena je Divica što takog sina rodi
Njegova dobrota mili naš narod vodi
I budimo srićni zbog velikog sveca
Nek naše kolino ko njegovo ne kleca

O Isuse dragi u srce izboden
Na priteški križ klincima poboden
Sićaćemo se uvijek i pamtit Te dovika
Voli Te naš rod ko Spasitelja i čovika.

NA DAN SVI MATERA

U nedilju icemo kod nane,
Biće lipo, ko što je i lane,
Čestitamo nani Materice,
To je poklon od njezine dice.

Donela je nana kotaricu,
Darivala svoju dicu,
Bilo je tu jabuka i ora,
Od davnina to se tako mora.

Došla dica na užnu kod nane,
Samo nema baće iz mijane.
U mijani puno gustog dima,
Sidi baćo nuz litricu vina.

Nisu baćo kogod kadgod lola,
Zna on reda, na užnu se mora.
Unučiće metnio na krilo,
To je nani tako drago bilo.

Dode veče, iđu kući dica,
Na oce će opet doći porodica.
Baćo će se maniti mijane,
Jel će biti divana od nane.

Tribalo bi da to tako budne,
Da se dica češće kod nas skupe.
Radujmo se lipom običaju,
Ostanimo svi u rodnom kraju.

Palić, 1989. godina

ZNANIMA

Služijo je virno i Boga i ljude
Čuvo je svoj narod da patnje ne bude.

BLAŠKU RAJIĆU

(Svećeniku i mučeniku)

Na krilima grada mile Subotice
Rađala se čeljad iz dične porodice
U Gatu je živila jedna čeljad naša
Na svit je donela božijeg arendaša

Od diteta malog postade čeljade
Zbog njegove „Slave“ svako za njeg znade
Služio je virno i Boga i ljude
Čuvo je svoj narod da patnje ne bude

U župi Svetog Roke život je provodio
Služijo je mise i dicu krstio
Vinčo je mloge da žive u slogi
Svitovo na virnost i rič Bože nam pomози.

U Božijem hramu stoji bista
Bunjevačkog sina, naše gore lista
Cinimo ta dila šta je nama dao
Pamtimo to ime, Blaško Rajić se zvao

Volio je Boga i svoj narod mili
Prokleti dušmani nisu tako tili
Mučili čovika na pravdi Boga
Nisu ga slomili, naša krv nije voda

U bilom Budimu u starom samostanu
Povratio je snagu ko u jednom danu
Molio je Boga, napiso ep „Slavu“
Bog je dragi tio da sačuva glavu

Posli robovanja nama se vratio
Do kraja života svom rodu služio
Nuz kapelu malu sad odmara tilo
Od Blaška Rajića osta časno dilo

Dok je ove naše mile Subotice
Neće potamanit to pošteno lice
I spominjaće se dila velikog čovika
Da ga pamte ljudi dovika, dovika

Svećeniče dragi, za sve Vama fala
Što je Vaša duša svome puku dala
Učili ste svoj rod na ljubav i slogu
Na rad i poštenje i odanost Bogu

A tog tužnog dana, kad Vas Gospod uze
Potekle su, valda, potocima suze
Tužna je povorka bila na ukopu
Oplakali čovika, oplakali svog popu

Čuvala ga čeljad ko na dlanu malo vode
Svako jednog dana s ovog svita ode
Ne mož nestat slika njegovog lika
Izgubismo sa njim velikog čovika
Nek ostane pisma, nek se riči toče
I njegov život ko i naš pod ovim nebom poče
Sada mirno spava i ko zna šta sniva
Gospod Bog ga čuva i niko ne dira

Život teče a rič istinu piše
Časna dila čovika ne mož da izbriše
Pamtiće se svećenik dok postoje ljudi
Virnicima i danas za njim srce žudi

Subotice draga, majko naša mila
Bunjevci te mole sačuvaj mu dila
I slovima zlatnim nek na nebu piše
Duša tog čovika i danas s nama diše.

Crkva Svetog Roke gordo i sad stoji
Od rođenja našeg ona dane broji
Samo nema njenog najvećeg sina
Svićenika Blaška Rajića

Na srid našeg grada bile Subotice
Dočekuje nas bista, to pošteno lice
Da nam služi za navik kao opomena
Budimo čuvari bunjevačkog imena

Slika u Matici dar je tvoje dice
Baš Tebi u slavu od dvi porodice
Nek Tvoja slika naš dom vično krasi
Da se naše pleme nikad ne ugasi

Tomislav Kopunović i dr Josip Stantić,
Bunjevačka matica 17. april 2014. god.

Dr JOSIPU STANTIĆU

Ima jedno dobro znano ime
Tu je svoje posijao sime
Osvitlo je obraz Subotice
Ta dite je ove varošice

Bunjevac je i sa tim se diči
Sa poštenjem svoju dušu liči
Nuz poštenje triba štogod znati
I svom rodu sotim štogod kaziti

Što je kazo to je baš istina
Srce para muzička visina
Drug je bio Tumbas Pere-Haje
Sve poštiva, zbog ničeg se ne kaje

Da još ima više taki ljudi
Šire bi nam bile naše grudi
Veća bi nam bila lipa Subotica
I primila ta bačka ravnica

Ja se nadam ima dragog Boga
Međ Bunjevcima da zavlada sloga
Da se cine taki dobri ljudi
Naše pleme baš za njima žudi.

POSLIDNJE ZBOGOM NEUSTRAŠIVOM BORCU

Imali smo mi sivog sokola
Volio je svoj narod ko Boga
Srce snažno za svakog bije
Srbijom svako suze lije

Za svakog je imo divne riči
Dobrota iz njega svake rane liči
Oj, Zorane al te tvoje rane
Sa suzama našim biće ti oprane

Vi zlikovci platićete Bogu
Što rušite u narodu slogu
Ubili ste divnog roditelja
Cilom svitu milog prijatelja

Ako nama grane opet sunce
S tvojim srcem kućaće nam srce
Pamtiće se hrabrost i dila čovika
Po cilom svitu dovika, dovika...

Odmori tilo na groblju velikana
Slika ti je na nebu oslikana
Fala majci, što takog sina rodi
On je znao kako svoj narod da vodi.

15. 3.2003.godine

UMITNIČKE RUKE

Kad prošetaš jedared obalom Palića
Ugledaćeš dvore jednoga moćnika
Tamo živi Lozan, ima zlatne ruke
Sve lipote svita stvara brez po muke

Malo ima taki nadareni bića
A mi ga imamo, to je naša srića
Sva njegova dila krase tog čovika
Koja će se pamtit od sad pa do vika

Bog je valjda tio da se to čeljade rodi
Ovaj naš puk mali da s lipotom vodi
Sva njegova dila odmor su za dušu
Sićaju na proliće, a ne na vitrove što s jeseni dušu

Neka riči teku, nek se dila roje
Umitničke ruke ničeg se ne boje
Take časne ljude da dragi Bog čuva
Sva njegova dila ko komad su kruva.

Palić, 12.11.2009.godine

VOLJENIMA

Dok je bila živa cvalo je u bašči cvíce
Margarete i ružice, karanfli mali i ljubičice

MOJOJ POKOJNOJ VOLJENOJ NANI

(Julijani Kopunović)

Da je meni danas moje mile nane
Lipče bi mi bile, valdar, zore dočekane
Pamtim njen plave oči, i ruke izrađene
Te su oči blage bile zbog njezine dice

Od rastanka s nanom iđu prolića i zime
Odnela je sa sobom jedno teško brime
Dok je bila živa cvalo je u bašči cvieće
Margarete i ružice, karanfili mali, plave ljubičice

Vrime iđe stalno i sve prid njim ruši
Pravi pustoš sad je i u mojoj duši
Na Kersko idem groblje, nosim rosno cvieće
Nema moje nane, nema više sriće

A šta je, ta, sudba, kud ona žuri
A u mojoj glavi pamta mi se buni
A istina pravdu svima nama piše
Ostaju mi uspomine i baš ništa više

Ako imam grija, Bože mi oprosti
Puno moji dragi sad su Tvoji gosti
Nji sad više nema, tražim njevu dušu
Neće stati vrime, sve vitrovi odušu.

Palić, 2008. godine

UNUCI

(Milanu, Dunji i Mihajlu)

Prošle su one godine kad ste bili mali
A sad vas vidim da ste sokolovi pravi
Rastete na radost, ko iz zemlje cviće
Mami i tati svako jutro srićno sviće

Na putu kojim ste pošli, nek vas zdravlje prati
Budite čili i mili, a nama ste zlatni
Učite dobro, biće od vas časni ljudi
Za dobrom dicom roditeljsko srce žudi

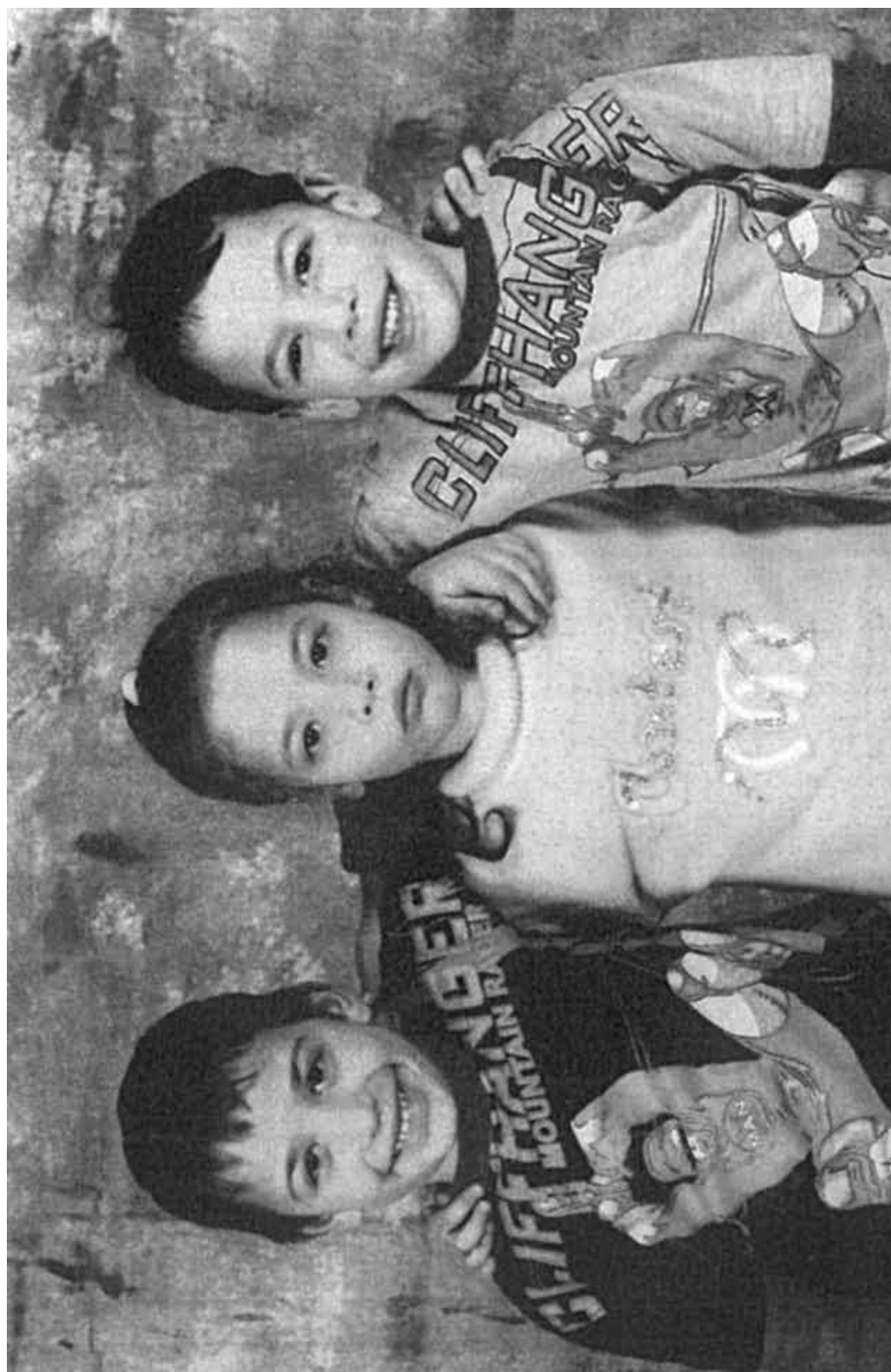
Bog vas je dao da budete naši
I srićna zvizda dušu nam krasí
A svako jutro i svako večé
Pomolimo se za unuke da im život mirno teče

Prid vama je život, koračajte smilo
Bistri ste i mladi, dignite ponosno čelo
Nek se roje misli neka teku riči
Vaš stari dida i baka vam se diče

Te vaše oči ko suza bistre
Take su i vaše duše čiste
Dobro učite na ponos porodice
Nema većeg blaga od zdrave i pametne dice

Svako vas voli, i ujo i ujna
U vama cvatu ta mladost bujna
Rastite mili ko najlipče cviće
Budite jednog dana pripuni zdravlja i sriće

Palić, 4.12.2009. Vaš dida

Tomini unuci: trojke: Milan, Dunja i Mihajlo

I NEBO JE PLAKALO TO VEČE

Tugo naša, tugo bunjevačka
Pripukla su dva srca junačka
Izgubili smo Lazara i Marina,
Dva brata rođena
Za njima plače porodica ojađena

Šta je život, a šta je sudbina
Ostala nam tuga, u duši dubina
Žal i bol su ušli sad u naša srca
Al u žilama našim zbog nji vrije krvca

Bili su nam oni i ponos i dika
Njeva časna dila ostaće dovika
Al ostala su i ta mila dica
U crninu je zavijena cila porodica

Bože dragi Ti vladaš nad nama
Daj nam Tvoju svitlost nek nestane tama
Sačuvaj naš rod bunjevački
Nek i nama jednom svanu srićni dani

Sini jarko sunce, obasjaj nam Đurđinske salaše
Njeva časna dila nek ne izađu iz duše naše
Život sa nama teče i ne smimo stati
S ponosom ćemo se na nji podsićati

Suze lije nebo, plače i Pučka kasina
Zbog nestanka ta dva naša dična sina
Služili su virno Bogu i našem rodu
Puno je svita bilo na njevom ukopu

Tvrda vira naša, to Bunjevce kras
Taj plam dičnog roda nek se ne ugasi
Na nebu su se za nji otvorila vrata
Primila su srce i dušu ta dva naša brata.

Palić, marta 2006. godine

JA SAM SLUGA DRAGOGA BOGA

Ponoć je prošla, prazna je čaša
Prazna je i duša zbog mog salaša
Vrimešan salaš, a vrimešan i ja
Želja mi dušu u srcu savija

Mijana mala al puno dima
Svirci su umorni i njima se drima
Znadu me oni iz mladi dana
Onda nije bolila životna rana

Ne tuguj starino za prošle dane
Naruči pismu da izliči rane
Pobigo život i tebi i nama
Što misliš na prošlost to nije mana

Znate vi pismu što čuvam u duši
To je sve što imam, a drugo se ruši
Ako baš očete svirajte moju pismu
Da častim mladost, da brige stisnu

Laku noć vam želim svirci stari
Tambure ruše sve ružne stvari
Još samo molim dragoga Boga
Da moje Bunjevce sačuva sloga.

Tomislav Kopunović, 1960. god., Palić

VITROVI TAJFUNI

Tu u Bačkoj velika varoš prava i istinska
Kugod što je naša ta duša Slovenska
Bila je to kadgod i turska kasaba
A tribalo bi odsele da bidne kapija Evropska

Nije dobro tamo di dođu vitrovi tajfuni
Još je gore valda di gazduju tajkuni
Otimaje plodnu zemlju od našeg parasnika
Misto gazdašaga biće isposnika

Tužni su svatovi di nezvani gosti dođu
Vridni domaćini do zla Boga kako prođu
A veselje onda, baš, zamini tuga
Sve malo pomalo, izgubismo i druga

Život stalno teče ko nabujala reka
Napaćenoj duši di još mož nać lika
Gledati u nebo dal nas kogod vidi
Pametn rič poznade, a lopov se ne stidi.

Palić, 3.3.2007.

RASTANAK SA STARIM SALAŠOM

Pisniku Tomislavu Kopunoviću ovo je druga zbirka pisama koje su nastale proteklom periodu. U tim pismama autor, prije svega, iskaziva svoja rodoljubiva osićanja prema svom bunjevačkom rodu, nostalgично opisujuc vrmena i događaje iz prošlosti za koje zna da se više nikad neće vratiti, i vapi da se taj sunovrat zaustavi ko što je to izrazio u pismi „ Subotice, srce Bunjevaca“:

*„Pomozimo Bože da sačuvamo salaše
Da ne osramotimo pradidove naše“*

Njegova svist je uznemirena čerez tog što je došlo da se Bunjevci dile, ne slažu, i da ji drugi svojataje, pa u pismi „ I ja sam sluga dragog Boga“ poručiva:

*„Ja samo molim dragog Boga
Da moje Bunjevce sačuva sloga“*

Pisnik voli prirodu, ljude, običaje, i s puno ne skriveni emocija piva o Bačkoj, po njemu, kolivki bunjevačkoj; Subotici, Kerskoj mlaki, salašima i svima ponaosob posvićuje jednu ili više pisama

Autor piva o Bunjercima ko o etnosu, a i posebno o pojedinim značajnim Bunjercima il njemu dragim prijateljima i saradnicima. To su pisme o popu Blašku Rajiću, Lozani, dr Josipu Stantiću i drugim. Posebno posvećiva pažnju Bunjevki, bunjevačkoj nani ko nosiocu kulture, tradicije i običaja bunjevački. Božić, prelo i drugi virski običaji su predmet njegovog pisničkog izražaja i pisničke deskripcije.

Ono što je u svakom pisniku pristuno su lična osićanja, prolaznost života i vrmena. Elegična osićanja prouzrokovana gubitkom drage i bliske osobe pristna su u poeziji Tomislava Kopunovića.

Pisnik se kritički osvrće na pojedine događaje i ličnosti u subotičkom javnom životu, ko i na brojne nezakonitosti i nepravde i postupku politički i personalni promina i tranzicije.

Tomislav Kopunović piva štokavskom ikavicom poetski narativnim stilom istovetnom govoru ovdašnje bunjevačke populacije, te ga ova zbirka pisama priporučiva ko autentičnog bunjevačkog stvaraoaca.

Geza Babijanović

SADRŽAJ

SVOME GRADU

Subotice, srce Bunjevaca.....	5
Subotice, naša uzdanice	6
Subotice, kolivka si naša	7
U tom našem lipom Keru.....	8
Svi smo seko rođeni u Keru	9
Rodnoj grudi.....	10
Pozdrav Subotici.....	11

SVOME RODU

Baš su vridni salašari.....	15
Bunjevačke rodile nas nane.....	16
Bunjevki.....	17
Istina je snaga Bunjevaca	19
Istina iz naše duše.....	20
Bunjevke su lipe žene	22
Korzo	23

VOJVOĐANSKA RAVNICA

Ravnici voljenoj.....	27
Lipa Bačko ti si druga nana	28
Vojvodino u srcu te nosim	29
Široko je srce te ravnice	30
Svani dane.....	31
Ej Somboru, ti si ljubav naša	32
Oslobodiocima.....	33
Bački voljenoj.....	34

SICANJA

Na salašu dide mog	37
Kad smo kadgod gazde bili.....	38

Uspomene	39
Daleko si postojbino naša	40
Srebrni vali	41
Uz jezero	42

OBIČAJI

Marinsko prelo	45
Matijski vašar	46
Momačko prelo	47
Šta je život	49
Šta da čuva pulin kad nema ovaca	50
Suša	52
Božić	53
Uskrs nam je ime Spasitelja	54
Na dan svih matera	55

ZNANIMA

Blašku Rajiću	59
Dr. Josipu Stantiću	63
Poslednji zbogom neustrašivom borcu	64
Umetničke ruke	65

VOLJENIMA

Mojoj pokojnoj nani	69
Unucima	70
I nebo je plakalo to veče	72
Ja sam sluga dragoga Boga	73
Vitrovi tajfuni	75
Recenzija Geze Babijanovića	77
Sadržaj	78

